

แหล่งแจกจ่ายชะกาต

﴿مصارف الزكاة﴾

[ไทย - Thai - تايلاندي]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม อัตตุวัยญีรีย

แปลโดย : อิสมาน จารง

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : หนังสือมุกตะศ็อร อัลฟิกฮิล อิสลามีย์

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿مصارف الزكاة﴾

« باللغة التايلاندية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: عثمان جارونج

مراجعة: صافي عثمان

مصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

2009 - 1430

islamhouse.com

แหล่งแจกจ่ายชะกาต

ชาวชะกาต

ชาวชะกาตคือผู้ที่สามารถจ่ายชะกาตให้แก่พวกเขาซึ่งมีแปดประเภท ถูกกล่าวในอัลกุรอาน อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَانَةَ فَلَوْ لَهُمْ فِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

[التوبة/60]

ความว่า “แท้จริงทานทั้งหลายนั้น สำหรับผู้ที่ยากจน และผู้ขาดสน และเจ้าหน้าที่ชะกาต และบรรดาผู้ที่หัวใจของเขาสนนิทสนม(กับศาสนาอิสลาม) และในการไถ่ทาส และผู้ที่หนี้สินล้นตัว และในหนทางของอัลลอฮ์ และผู้ที่หมดเสบียงเดินทางในระหว่างเดินทาง” (อัลเตาบะฮ์ : 60)

จำนวนชาวชะกาต(ผู้มีสิทธิได้รับชะกาต)

อัลลอฮ์ด้วยความปรีชาญาณของพระองค์ ได้กำหนดผู้ที่สมควรได้รับชะกาตและจำนวนที่ควรได้รับ เช่นเดียวกับการแบ่งมรดกและชาวมรดก(ผู้ที่มีสิทธิในมรดก) บางครั้งทรงกำหนดสิ่งที่ต้องจ่ายโดยไม่กำหนดผู้ที่จะรับเช่น กัฟฟาราเราะฮ์ต่างๆ เช่นกัฟฟาราเราะฮ์ซุฮารุ การสาบาน เป็นต้น บางครั้งทรงกำหนดผู้ที่จะรับแต่ไม่กำหนดจำนวนที่จะรับ เช่น ชาวชะกาตหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับชะกาต ซึ่งมีแปดประเภทคือ

- 1- ฟุกออรอฮ์(ผู้ที่ยากจน) คือผู้ไม่มีทรัพย์สินใดๆ เลย หรือมีเล็กน้อยไม่พอใช้จ่าย(ไม่ถึงครึ่งของรายจ่าย)
- 2- มะซากีน (ผู้ขาดสน) คือผู้ที่มีรายได้เกือบพอรายจ่าย หรือ ครึ่งหนึ่งของรายจ่าย
- 3- อามิลูน อะลยฮา (เจ้าหน้าที่ที่รวบรวมมัน) พวกเขาคือผู้จัดเก็บ ผู้ดูแล ผู้แบ่งสรร คนเหล่านี้หากมีเงินเดือนอยู่แล้วก็ไม่สามารถรับชะกาตได้อีก
- 4- บรรดาผู้ที่หัวใจของเขายังใหม่ต่ออิสลามคือ มุสลิมหรือกาฟิร หัวหน้าเผ่า ผู้ที่หวังว่าเขาจะเข้ารับอิสลาม หรือ(ผู้ที่เราหวัง)เพื่อให้พ้นจากความชั่วของเขา หรือหวังว่าการให้จะเพิ่มอีมานของเขา หรือหวังการรับอิสลามของคนที่เหมาะสมกับเขา คนต่างๆ เหล่านี้จะให้ชะกาตจำนวนที่ทำให้บรรลุเป้าหมายได้
- 5- ในการไถ่ทาสคือบรรดาทาสหรือทาส(มุคาตบ)ที่ต้องการ(ซื้อ)ไถ่ตัวเองจากเจ้านาย เพื่อให้พ้นจากการเป็นทาส และเขามีความต้องการชะกาต และที่เข้าข่ายนี้ด้วยก็คือการไถ่ตัวเชลย

คิกที่เป็นมุสลิม

6- ผู้ที่หนี้สินล้นตัวคือผู้ที่ติดหนี้ซึ่งมีสองประเภท

6.1- ผู้ที่ติดหนี้เพื่อสมานไกล่เกลี่ยระหว่างผู้ที่ขัดแย้งกัน จะให้ชะกาตตามจำนวนที่เขาติดหนี้แม้เขาจะร่ำรวยก็ตาม

6.2- ผู้ที่ติดหนี้เพื่อตัวเองโดยที่เขาติดหนี้และไม่มีทรัพย์สินที่จะชดใช้หนี้

7- ในหนทางของอัลลอฮฺ คือผู้ที่สู้รบในหนทางอัลลอฮฺเพื่อเชิดชูศาสนาของพระองค์ และผู้ที่รวมอยู่ในกรณีเช่นเดียวกับพวกเขา เช่นคนที่เป็นนักดาอีย์ผู้ที่เชิญชวนสู่ศาสนาของอัลลอฮฺ คนเหล่านี้จะไม่ให้ชะกาตหากมีเงินเดือนอยู่แล้ว หรือมีเงินเดือนแต่ไม่พอใช้

8- ผู้เดินทาง คือผู้ที่กำลังเดินทางแล้วหมดเสบียงระหว่างเดินทางไม่มีทรัพย์สินที่จะใช้เดินทางกลับบ้านเมืองได้ คนประเภทนี้จะให้ชะกาตจำนวนที่จะเขาจำเป็นต้องใช้ในการเดินทาง แม้เขาจะเป็นคนที่ร่ำรวย(ณ ภูมิภาคของเขา)ก็ตาม

- ไม่อนุญาตให้แจกชะกาตแก่คนที่ไม่ใช่แปดประเภทที่กล่าวมา และจะเริ่มให้แก่ผู้ที่จำเป็นที่สุดก่อน

- อนุญาตให้มอบชะกาตแก่คนประเภทเดียวจากชาวชะกาต และอนุญาตให้มอบชะกาตแก่บุคคลคนเดียวให้ครอบคลุมจำเป็นของเขา แต่หากชะกาตมีจำนวนมาก สุนัต(สมควร)ที่จะแบ่งสรรให้แก่คนประเภทต่างๆ ที่กล่าวมา

- ผู้ที่มีเงินเดือนสองพันเหรียญ แต่เขาจำเป็นต้องใช้สามพันเหรียญต่อเดือนเพื่อให้พอค่าใช้จ่ายผู้ที่เขาต้องดูแล ก็ให้เขารับชะกาตตามจำนวนที่เขามีความจำเป็น(ให้หนึ่งพันเหรียญ)

- หากให้ชะกาตแก่ผู้คิดว่าเป็นชาวชะกาตหลังจากที่ได้วินิจฉัยและระมัดระวังแล้วแต่ปรากฏว่าเขาไม่ใช่ชาวชะกาตถือว่าชะกาตนั้นมีผลใช้ได้แล้ว

หุกุมการทำให้ทรัพย์สินชะกาตออกเงย

สิ่งที่วาญิบในเรื่องชะกาตก็คือ ให้ทำการแจกจ่ายแก่ชาวชะกาตโดยเร็ว ไม่อนุญาตให้ชักช้าเพื่อทำให้มันงอกเงยหรือทำการค้าเพื่อประโยชน์ของบุคคลหรือองค์กรหรืออื่นๆ แต่หากทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ชะกาตถือว่าไม่มีปัญหาที่จะทำการค้าแล้วนำไปให้ในหนทางที่ดี

ผู้ที่อนุญาตให้มอบชะกาตให้แก่เขาได้

1- อนุญาตให้แจกชะกาตแก่ผู้ที่ต้องการทำหัจญ์แต่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอ อนุญาตให้แจกชะกาตเพื่อการไถ่เชลยมุสลิม อนุญาตให้แจกชะกาตแก่มุสลิมที่ต้องการแต่งงานและเขายากจนต้องการปกป้องตัวเองจากความชั่ว(ที่จะเกิดจากการไม่แต่งงาน) และอนุญาตให้แจกชะกาตเพื่อชดใช้หนี้ให้แก่คนที่เสียชีวิต

2- อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่อยู่กับลูกหนี้ที่ยากจนในการที่เขาจะมอบชะงากาตีให้ผู้ยากจนคนนั้นหากไม่ได้มีการตกลงกันว่ามอบชะงากาตีเพื่อให้อายหนี้แก่เขา(เจ้าหน้าที่ผู้ให้ชะงากาตี) แต่ไม่อนุญาตให้ปลดหนี้โดยถือว่ามันเป็นชะงากาตีแทน

- การให้ทาน(รวมถึงชะงากาตีด้วย)แก่คนยากถือว่าเป็นทาน และการให้ทานแก่ญาติถือเป็นทานและเป็นการสานสัมพันธ์เครือญาติพร้อมๆ กันไปด้วย

3- หากผู้ที่มีความสามารถทำงานหารายได้แก่ตัวเองได้ แต่เขาขอมเสียดสละเพื่อศึกษาหาความรู้ ถือว่ามอบชะงากาตีให้เขาได้ เพราะการศึกษาหาความรู้เป็นการกุศลอย่างหนึ่งให้หนทางของอัลลอฮ์ และประโยชน์ของเขาจะเกิดแก่ผู้อื่นด้วย

4- สุนัตให้บุคคลจ่ายชะงากาตีแก่คนยากจนที่เป็นเครือญาติ ที่เขาไม่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดู เช่น บรรดาพี่น้องชาย พี่น้องหญิง บรรดาลุงและป้า น้ำและอา เป็นต้น

หุกุมการให้ชะงากาตีแก่ลูกหรือพ่อแม่หรือสามีภรรยา

1- อนุญาตให้จ่ายชะงากาตีแก่พ่อแม่ และผู้ที่อยู่เหนือพ่อแม่(เช่น ปู่ย่าตายาย) บรรดาลูกๆ และผู้ที่อยู่ถัดลงไปจากลูก(เช่น หลาน หลาน) หากคนเหล่านั้นยากจน และเขาเองไม่สามารถให้ค่าเลี้ยงดูพวกเขาได้ ตราบที่มัน(การจ่ายชะงากาตีนั้น)ไม่เป็นการยกเลิกหน้าที่ของเขา(ที่ต้องเลี้ยงดู) เช่นเดียวกันหากคนเหล่านั้นติดหนี้หรือมีค่าสินไหมทดแทนต้องชดใช้ ก็อนุญาตให้ทำการชดใช้แก่พวกเขา เพราะพวกเขาสมควรแก่การให้มากกว่า

2- อนุญาตให้สามีจ่ายชะงากาตีของเขาแก่ภรรยาหากนางติดหนี้หรือมีกัฟฟาเราะฮ์(ค่าชดเชย)ต้องจ่าย ส่วนภรรยาสามารถให้ชะงากาตีแก่สามีได้หากเขาเป็นชาวชะงากาตี

ผู้ที่ไม่อนุญาตให้มอบชะงากาตีให้

1- ไม่อนุญาตให้มอบชะงากาตีแก่ลูกหลานบনীฮาซิม(ตระกูลของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม)และป่าวของพวกเขา ทั้งนี้เพื่อเป็นเกียรติแก่พวกเขา เพราะชะงากาตีเป็นสิ่งที่ใช้ชำระสิ่งโสมนฆของผู้คน (ซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้กับตระกูลอันทรงเกียรติของท่านนบี)

2- ไม่อนุญาตให้มอบชะงากาตีแก่คนกาฟิรยกเว้นเป็นผู้ที่เราต้องการโน้มน้าวจิตใจ และไม่อนุญาตให้มอบชะงากาตีแก่ทาสยกเว้นทาสที่ต้องการไถ่ตัว

3- ไม่อนุญาตให้มอบชะงากาตีแก่คนร่ำรวยยกเว้นหากเขาเป็นเจ้าของที่ชะงากาตี หรือเป็นผู้ที่เราต้องการโน้มน้าวจิตใจ หรือเป็นผู้ที่สู้รบในหนทางของอัลลอฮ์ หรือเป็นผู้ที่หมดเสบียงในขณะกำลังเดินทาง

- **คนร่ำรวย** คือผู้ที่มีรายได้พอเพียงในการใช้ชีวิตของเขาและคนที่เขาต้องเลี้ยงดูตลอดปี อาจจะด้วยทรัพย์ที่เขาได้อยู่ หรือจากการค้าขาย หรือจากการผลิตหรืออื่นๆ

สิ่งที่ผู้รับชะกาดควรกล่าว

สุนัตให้ผู้ที่ได้รับชะกาดกล่าวดูอาห์แก่ผู้ที่ให้ว่า

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِمْ

ความว่า “ขออัลลอฮ์จงให้ความจำเริญแก่เขา” (มุตตะพะกะนอะลียฮฺ บันทีก โดยอัลบุคอรีห์ หมายเลข 4166 และมุสลิม หมายเลข1078)

หรือกล่าววว่า

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ فُلَانٍ

ความว่า “ขออัลลอฮ์จงให้ความจำเริญแก่ครอบครัวผู้นั้นผู้นี้(ระบุนาม)” (มุตตะพะกะนอะลียฮฺ บันทีกโดยอัลบุคอรีห์ หมายเลข 1497 และมุสลิม หมายเลข 1078)

หรือกล่าววว่า

اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِ وَفِي إِبْلِهِ

ความว่า “ขออัลลอฮ์จงให้ความจำเริญแก่เขาและอัฐของเขา” (หะดีษ เศาะฮี้หฺ บันทีกโดยอันนะสาอียฺ หมายเลข 2458)

หุกุมการบอกว่าเป็นชะกาด

ผู้ที่จ่ายชะกาดหากรู้ว่าบุคคลหนึ่งเป็นชาวชะกาดและเขารับชะกาดก็จงให้แก่เขาและไม่ต้องบอกว่ามันเป็นชะกาด แต่หากผู้จ่ายไม่รู้เกี่ยวกับตัวเขา(ผู้รับ) หรือเขาเป็นคนที่ไม่รับชะกาด ถ้าอย่างนี้ต้องบอกให้เขารู้ว่ามันเป็นชะกาด